

Exam. Code : 216503
Subject Code : 5480

M.A. Punjabi 3rd Semester (Batch 2020-22)
PUNJABI BHASHA ATE BHASHA VIGYAN-I
Paper-XIII

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—80

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ—ਏ

1. 'ਭਾਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜ ਹੈ'। ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
2. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੇ ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ—ਬੀ

3. 'ਸਾਸਿਊਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਚਿਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ'। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਸਾਸਿਊਰ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਿਵੇਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੜੀਦਾਰ ਤੇ ਲੜੀਦਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ—ਸੀ

5. ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ।
6. ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਪੌਣਧਾਰਾ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ—ਡੀ

7. 'ਪਿੱਚ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਾਕ ਸੁਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ'। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਸੁਰ ਦੇ ਪੈਟਰਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
8. ਸਵਰ ਖੰਡੀ ਧੁਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਵਰ ਧੁਨੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਚਾਰਨ ਰੀਤ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।